

Європейські газові ринки

Календарний тиждень №41 (10 – 15 жовтня 2016 року)

Вжито таких скорочень:

ВТП – віртуальний торговельний пункт
 SEGH - Центральноевропейський газовий хаб (Баумгартен)
 ГТО – газотранспортний оператор
 ГТС – газотранспортна система
 ЄЦБ – Європейський центральний банк
 СПГ – скраплений природний газ
 ПСГ – підземні сховища газу
 ТKM - тисяча кубічних метрів
 ЦСЄ – Центральна і Східна Європа

Якщо окремо не зазначено інакше, під кубічними метрами розуміються стандартні кубічні метри, об'єм яких вимірюється при температурі 20°C та тиску 101,325 кПа. При перетвореннях енергетичних одиниць на об'ємні, згідно з наявною в НГБІ методикою, використано вищу теплоту згоряння російського експортного газу в Європі, як її спільно визначено Міжнародним енергетичним агентством, Організацією економічного співробітництва і розвитку та Євростатом. Для пари євро/дол. США використовується щоденний курс ЄЦБ. Для країн, які не входять до Єврозони, - обмінні курси, що встановлюють їхні центральні банки. Тижневі та місячні показники розраховуються на підставі щоденних величин. Наведені спотові ціни являють собою ціни з поставкою наступного дня, усереднені та середньозважені по об'ємах наприкінці торговельного дня. З метою підвищення наочності при порівнянні цін, починаючи з цього бюлетеня, ціни, які наводитимуться для британського NBP, будуть приведені до теплотворності російського газу. Реальна середня теплотворність британського газу вище російського експортного, і ціни відповідно дещо вищі.

Зміст

ПІДСУМКИ ТИЖНЯ

1. Цінові процеси
 - 1.1 Підвищення попиту на газ в Європі
 - 1.2 Цінові процеси тижня
 - 1.3 Ціни на нафту і вугілля
 - 1.4 Курси валют
 - 1.5 Динаміка цін протягом тижня
2. Спотові ціни
3. Ф'ючерсні ціни
 - 3.1 NCG/Pegas

ДОДАТОК 1. Стан газових ринків ЦСЄ за підсумками газового року 2015/2016

ПІДСУМКИ ТИЖНЯ

Зростання попиту на газ та його поставок. Попит на природний газ у ЄС щодня зростає, що діє у напрямку підвищення цін. Почався підйом газу з ПСГ середньострокового зберігання. На газові ціни в Європі впливає також удорожчання газу в США до найвищої позначки за понад півтора року. Росія і Норвегія збільшують обсяги експорту. Приріст надходження російського газу до Європи відбувся за рахунок зростання газопотоку територією України. До введення в дію Норд-стрім 2 та Турецького Поток, ПАТ «Газпром» буде вимушене збільшувати транзит територією України.

Нафта. ОПЕК у вересні збільшила видобуток нафти в порівнянні з серпнем на 22 тис. барелів на добу до 33,39 млн. барелів та продовжує перевищувати власну квоту, яка формально складає 30 млн. бар./д. Видобуток збільшили Ірак, Нігерія та Лівія, тоді як у Саудівській Аравії відзначено зниження. На зустрічі наприкінці вересня ОПЕК пообіцяла знизити обсяг поставок, що призвело до зростання цін на нафту за період з моменту зустрічі на 15%.

Спотові ціни. У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня на поставку наступної доби по всіх досліджуваних хабах підвищилася на 3,6% до \$195 (\$188 на попередньому тижні). Сумарні тижневі об'єми торгівлі поставками наступної доби склали в Польщі 39 млн. куб. м. У Західній Європі середня ціна з поставкою наступної доби, середньозважена по денних об'ємах трансакцій, зросла на 3,5% до \$182 (\$176). 14.10.16 ціна поставок наступної газової доби становила на SEGH \$193 (\$193 тиждень тому), в Польщі - \$200 (\$196), на NCG – \$182 (\$184) на - TTF \$181 (\$183). Тобто, в останній робочий день тижня у Баумгартені ціна не змінилася відносно ціни 07.10.16, а на NCG навіть впала.

Ф'ючерсні ціни. Протягом тижня ф'ючерси подешевшали. Однак зниження ціни було значно менше, ніж її приріст на попередньому тижні.

Поставки наступного газового місяця. У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня знизилася відносно попереднього тижня на 2,6% до \$198 (\$203). У Західній Європі середня тижнева ціна знизилася на 3,4% до \$188 (\$194). Однак на попередньому тижні зростання ціни було +16,5%. Місячний промпт коштував 14.10.16 на SEGH \$197 (\$201), у Польщі \$204 (\$207), на NCG \$193 (\$190), на TTF \$188 (\$190).

Поставки у 1 кварталі 2017 р. У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня впала на 3% до \$201 (\$207). У Західній Європі середня тижнева ціна знизилася на 3,1% до \$195 (\$201). Середня ціна німецьких та нідерландського хабів склали на цьому тижні \$190 (\$196). Поставки у 1 кварталі 2017 р. коштували 14.10.16 на SEGH \$194 (\$202), у Польщі \$210 (\$223), на NCG \$194 (\$195), на TTF - \$193 (\$194).

Поставки у літній сезон 2017 р. У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня складала \$193 (\$195). У Західній Європі вона впала на 2,5% до \$182 (\$186). Однак на попередньому тижні приріст ціни був більше, а саме 3,8%. Ціни 14.10.16 були: на SEGH \$194 (\$194), у Польщі \$199 (\$202), на NCG \$184 (\$187), на TTF \$182 (\$182).

NCG. Ф'ючерсні ціни на NCG знизилися в середньому по всіх категоріях контрактів на 2,5%. На попередньому тижні вони зросли на 1,7%. Таким чином, за 2 тижні відбулося зменшення цін, хоч і невелике. Середня ціна по всіх категоріях ф'ючерсів склали на NCG \$191 (\$196). Сумарні тижневі об'єми торгівлі всіма видами форвардних контрактів знаходилися на дуже низькому рівні (55 млн. куб. м.). Вже другий тиждень поспіль Польща значно обходить Німеччину по обсягах торгівлі форвардними контрактами.

ДОДАТОК 1. Стан газових ринків ЦСЄ за підсумками газового року 2015/2016. У цілому в регіоні ЦСЄ формуються два газових центри: один навколо Баумгартена, інший – у Польщі. Виходячи з визначеним органами ЄС набором факторів, найбільш сприятливі умови для потенційних учасників ВТП існують в Австрії, Італії, Словаччині та Угорщині. Однак у Словаччині не вистачає прозорості, ціни фактично ніде не оприлюднюються, в країні немає біржової газової торгівлі. Що

стосується цінового фактору, то найнижчі ціни - в Чехії. Основу ресурсу в усіх розглянутих країнах ЦСЄ становить російський газ. Лише Польщі та Угорщині вдалося знизити залежність по газу від РФ нижче 50%.

1. ЦІНОВІ ПРОЦЕСИ

1.1 Підвищення попиту на газ в Європі

З наближенням зими попит на природний газ у країнах ЄС щодня зростає. На спотові ціни впливає падіння температур в найближчі дні. Крім того, на газові ціни в Європі впливало підвищення цін на газ в США, де вони досягли найвищої позначки за понад 1,5 року, мало місце уповільнення заповнення ПСГ, незважаючи на теплу погоду.

Зростання попиту

У Великобританії, за даними Reuters, в понеділок попит становив 222 млн. куб. м/добу, тоді як декілька днів тому був на рівні 195 млн. куб. м/добу.

У Нідерландах, за даними Eclipse Energy, аналітичного підрозділу Platts, обсяги денного споживання досягли в середу 98,9 млн. куб. м, а у четвер передбачалися на рівні 102,5 млн. куб. м.

У Німеччині обсяги внутрішнього споживання становили 215,7 млн. куб. м у середу та 215,2 млн. куб. м у четвер.

Збільшення надходження газу

Незважаючи на збільшення експорту газу Росією та Норвегією, Німеччина відчувала дефіцит ресурсу: у середу надійшло 463,5 млн. куб. м, а у четвер - лише 445,7 млн. куб. м. Норвегія збільшила експортний потік, газопотік по Langeled був близьким до максимальної здатності. Суттєво підвищилась віддача вітрових електростанцій. Нарешті прийшов танкер СПГ з Катару («Рашида»).

Росія також суттєво підвищила експорт. За даними Eclipse Energy, у понеділок 10.10.16 сумарний російський експорт газопроводами Братство (через Україну), Ямал та Норд-стрім досяг 360 млн. куб. м на добу; на 15% вище, ніж рік тому.

Приріст надходження російського газу до Європи відбувся за рахунок зростання газопотоку територією України – до 153 млн. куб. м на добу.

Аналітики прогнозують, що до введення в дію Норд-стрім 2 та Турецького Потіку, на тлі більш низьких, ніж спотові, цін з нафтовою прив'язкою, ПАТ «Газпром» буде вимушений збільшити транзит територією України.

Транзит територією України по газопроводу Братство становив:

- 2014 р. – 29,79 млрд. куб. м;
- 2015 р. - 36,25 млрд. куб. м;
- з початку 2016 р. по 10.10.16 - 34,42 млрд. куб. м.

Слід зазначити, що в світлі російсько-турецьких домовленостей на цьому тижні, ПАТ «Газпром» може збільшити транзит Трансбалканським газопроводом на 2 млрд. куб. м.

Прим. Зазначений маршрут територією України не слід плутати з проектом «Трансбалканський газопровід», який так і не відбувся. Тому, РФ часто використовує термін «по західному маршруту», щоб показати відміну від іншого маршруту постачання російського газу до Туреччини (Блакитний Потік).

Газопотоки іншими російськими експортними газопроводами були 10.10.16 такими:

- Ямал – 87 млн. куб. м, на максимумі пропускної здатності;
- Норд-стрім – 120 млн. куб. м, максимальна пропускна здатність з урахуванням обмежень на використання ОПАЛ.

1.2 Цінові процеси тижня

Ціни почали тиждень невеликим зниженням внаслідок надлишку пропозиції на ринку. Однак у середині тижня опинилися під впливом фундаментальних факторів, а саме сезонного зростання споживання природного газу. Крім того, зростання цін на нафту штовхало вгору газові ф'ючерси.

Тим не менше, форвардні контракти на цьому тижні подешевшали відносно попереднього тижня на 2,5%.

Тенденції тижня наочно вбачаються з наведених нижче графіків (рис.1-2) для регіонів Західної Європи і ЦСЄ, на прикладах німецького хаба NCG та Польщі (TGE).

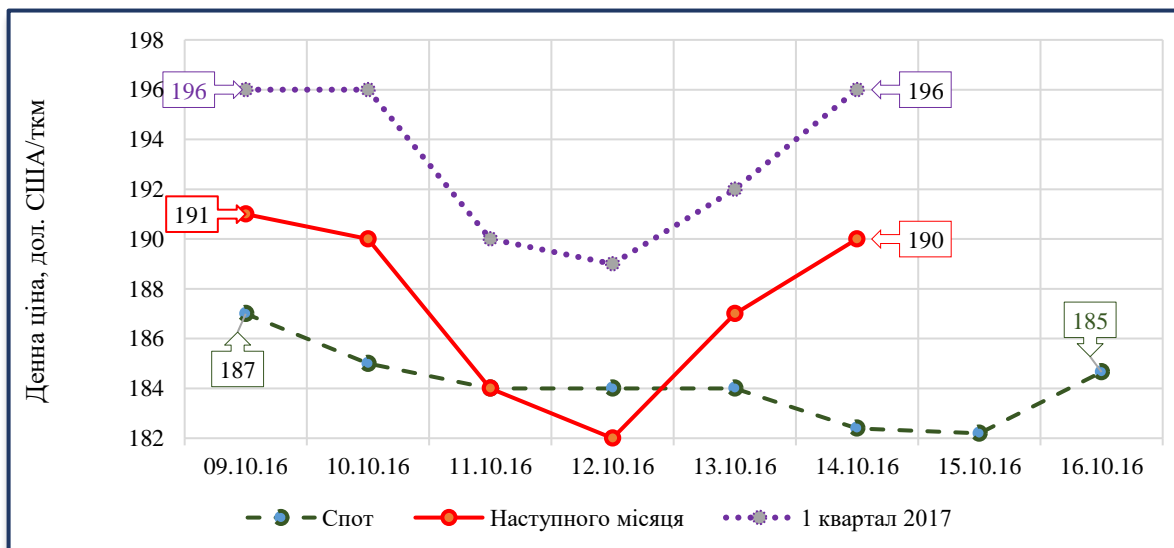

Рисунок 1 – Динаміка спотових (наступної доби)¹ і форвардних цін на NCG протягом тижня (джерела: Pegas; НГБІ)

¹ по осі «X»: для спотових цін – дати поставок, для решти – дати торгів

З діаграми (рис.1) вбачається, що ціни дешевшали у першій половині тижня, потім дорожчали. Однак, **ціни за підсумками останнього робочого тижня сформувалися на рівні початку тижня.**

Динаміка цін у Польщі була аналогічною (рис.2). Чітке падіння показали лише окремі ф'ючерси.

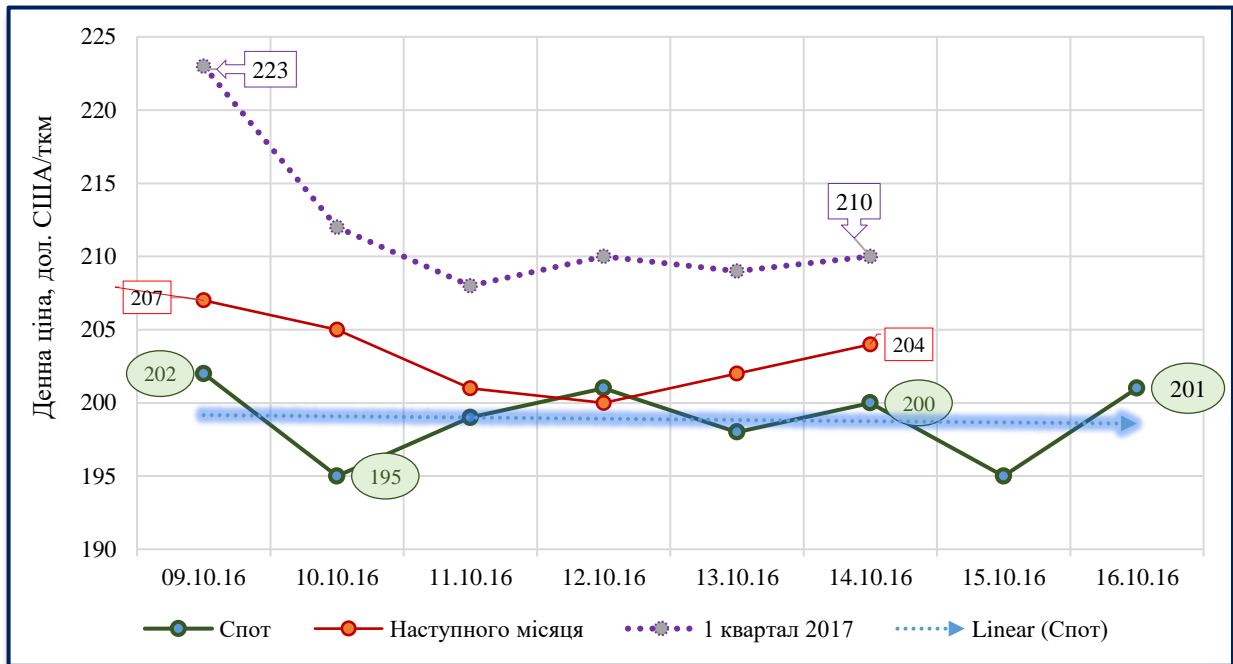

Рисунок 2 - Динаміка спотових (наступної доби) і форвардних цін на польських газових торгах TGE (джерела: TEG; НГБІ)

Вже другий тиждень поспіль сумарні обсяги торгівлі форвардними поставками газу на TGE в Польщі помітно перевищують NCG, третій за важливістю хаб Європи (рис. 3).

Навіть, якщо брати Gaspool на рівні NCG, обсяги якого, як правило, поступаються NCG, об'єми торгівлі в Польщі перевищують Німеччину в цілому.

Скоріше за все, Німеччина, яка хвалиться найвищою в ЄС лібералізацією газового ринку, фактично спирається здебільшого на довгострокові контракти, і лише мала частка газу, що надходить в країну, попадає на ринки.

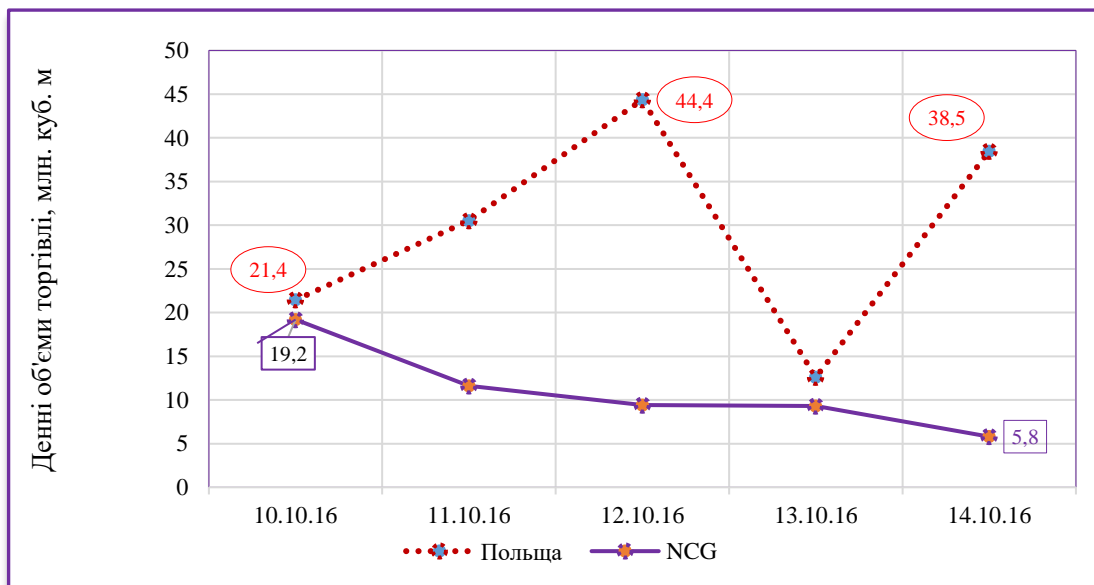

Рисунок 3 – Денні об'єми торгівлі всіма видами форвардних контрактів у Польщі (TGE) і на NCG (Pegas, TGE, НГБІ)

1.3 Нафта та вугілля

Нафта дорожчала на початку тижня, у вівторок опустилася в ціні на \$0,7, а у середу знову пішла вгору під впливом заяви представника ОАЕ про те, що всі видобувачі нафти зроблять свої внески у справу скорочення видобування. І так далі, залежно від економічної інформації та заяв, що з'являлися в ці дні.

У результаті, нафта закінчила тиждень на точно такому ж рівні цін, як його почала (рис.4).

Вугілля навпаки дешевшало (рис. 4).

З нафтового ринку надходять суперечливі сигнали. Відповідно до опублікованого MEA напередодні щомісячного огляду ринків нафти, запаси нафти в країнах ОЕСР в серпні вперше за 5 місяців скоротилися - на 10 млн. барелів, до 3,092 млрд. барелів, що викликане не тільки сезонними факторами, але і деяким збільшенням попиту. При цьому, у вересні пропозиція нафти на ринку зростала на 600 тис. бар./ добу, здебільшого за рахунок росту видобування РФ та Казахстану.

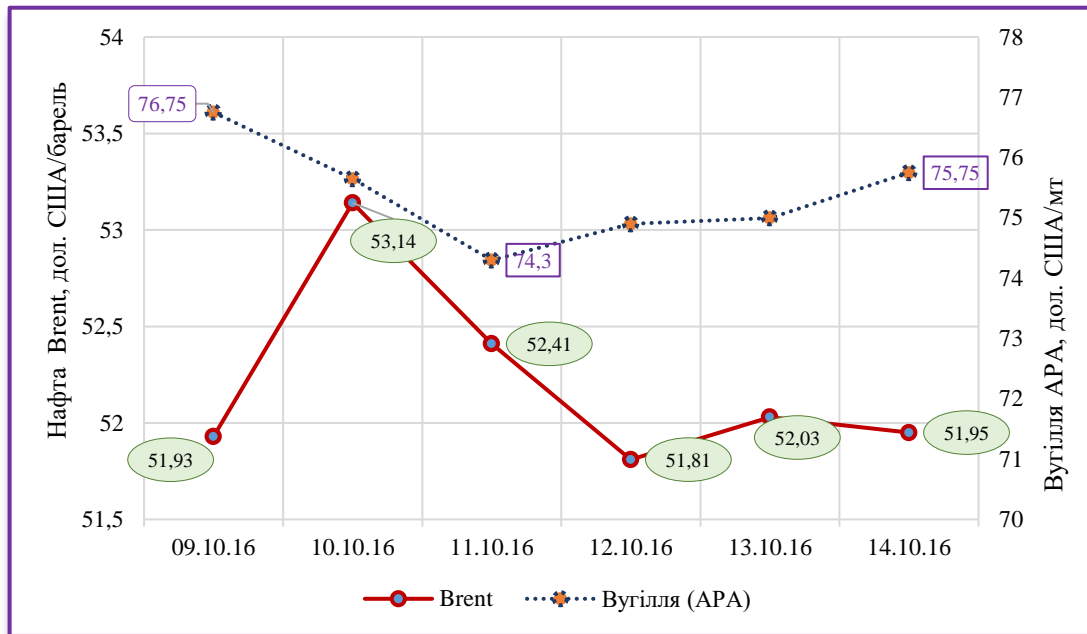

Рисунок 4 – Ціни протягом тижня на еталонну нафту Brent та «європейське» (Роттердам) вугілля з поставкою наступного місяця (джерело: ICE, Reuters)

Згідно зі щойно оприлюдненою жовтневою доповіддю ОПЕК, її члени у вересні збільшили видобуток нафти в порівнянні з серпнем на 22 тис. барелів на добу - до 33,39 млн. бар./д. Таким чином, ОПЕК продовжує перевищувати власну квоту на видобуток, яка формально складає 30 млн. бар./д. Видобуток збільшився в Іраку, Нігерії та Лівії, тоді як у Саудівській Аравії відзначено зниження.

Нові дані ОПЕК суперечили обіцянкам обмежити виробництво нафти, що відразу призвело до зниження нафтових цін на понад 1%.

На зустрічі ОПЕК в Алжирі наприкінці вересня ОПЕК пообіцяла знизити обсяг поставок, що вже призвело до зростання цін на нафту на 15%.

1.4 Курси валют

Британська валюта та євро протягом тижня падали відносно дол. США (рис. 5).

Падіння євро на цьому тижні було більш неухильним.

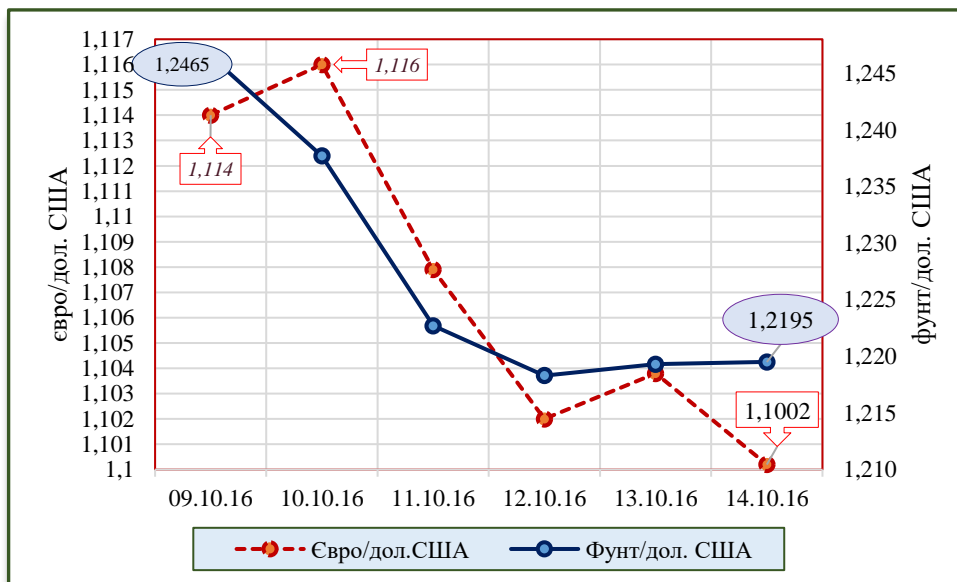

Рисунок 5 – Курс євро/дол. США та британський фунт/дол. США (джерело: ЦБ)

У значній мірі проблеми євро нині зв'язані з фінансовими проблемами Німеччини. Мін'юст США вимагає від Deutsche Bank виплату штрафу 14 млрд. дол. США у справі про порушення при продажу іпотечних паперів у 2005-2007 рр.

У 2016 році акції Deutsche Bank подешевшали на 45% до 12,4 євро за акцію.

26.09.16 уряд ФРН заявив, що не підтримуватиме фінансово Deutsche Bank, який опинився в «борговій ямі». Відбувається відтік кращих кадрів з ключових підрозділів, включаючи інвестиційне відділення і підрозділи з управління активами.

1.5 Динаміка цін протягом тижня

Динаміку цін по днях тижня відображено нижче (табл.1).

Таблиця 1 – Кон'юнктура європейських газових ринків по днях тижня (основні джерела – аналітичний підрозділ Thomson Reuters і Pegas; використано також матеріали Platts, Bloomberg, EEX, ICIS)

День тижня	Процеси на газових ринках	Середня денна ціна з поставкою наступної доби*, її зміни**, дол. США/ткм	
понеділок 10 жовтня	Ціни почали тиждень невеликим зниженням внаслідок надлишку пропозиції на ринку. Норвегія збільшила експортний потік до 70 млн. куб. м/добу. Газопотік по Langeled був близьким до максимальної здатності. Одночасно зросли вітри, що суттєво підвищило вироблення електроенергії на вітрових електростанціях. Нарешті прийшов танкер СПГ з Катару («Рашида»). На ринку Великобританії надлишок ресурсу склав у цей день 24 млн. куб. м. Поряд з тим, попит значно підвищився. У Великобританії він становив 222 млн. куб. м/добу, тоді як декілька днів тому попит був на рівні 195 млн. куб. м/добу.	Gaspool NCG TTF PEG Nord ZTP Польща CEGH	183 (-7) 185 (-2) 181 (-5) 185 (0) 180 (-6) 195 (-1) 195 (+1)
вівторок 11 жовтня	Ф'ючерси впали, спотові ціни або дещо зросли, або фактично не змінилися. На початку торговельного дня ціни зростали. Спотові ціни - внаслідок росту споживання на тлі зниження поставок з Норвегії (збої на об'єктах інфраструктури) та Нідерландів. Ф'ючерсні – внаслідок удорожчання нафти. Норвегія у середині дня зменшила експортний потік на 8 млн. куб. м/добу, мали місце незаплановані призупинення на родовищах Kvitebjorn та Visund. У середині дня поставки протягом дня торгів подорожчали на 5%. Ринок Великобританії відчував дефіцит 16,3 млн. куб. м, тоді як попит досягнув позначки 241,6 млн. куб. м/добу. Почався підйом газу з ПСГ середньострокового зберігання. Наприкінці цього дня, під впливом падіння цін на нафту, ф'ючерсні ціни почали відкочуватися назад та впали досить помітно, до \$5-6. Поряд з тим, спотові ціни або дещо зросли, або змінилися мало.	Gaspool NCG TTF PEG Nord ZTP Польща CEGH	184 (+2) 184 (0) 180 (0) 182 (-2) 181 (+1) 199 (+4) 192 (0)
12 жовтня	Ціни практично не змінилися. З одного боку, діяли фактори зростання цін під впливом фундаментальних факторів, а саме сезонного зростання споживання природного газу на тлі скорочення надходження газу в Нідерландах і Німеччині. Крім того, температури в обох країнах були нижче сезонних. У Берліні (зона Gaspool) температура в середу була на 2 градуси нижче норми, в четвер прогнозувалося на 3 градуси нижче норми. В Мюнхені (зона NCG) очікувалися температури на 3-4 градуси нижче типових сезонних. Однак і Росія, і Норвегія помітно збільшили експортні потоки. На норвезькій газовій інфраструктурі було зафіксовано одне позапланове призупинення, три попередніх збої було поправлено. На голландсько-німецькому кордоні в районі Emden-Dornum потік норвезького газу складав у середині дня 133,7 млн. куб. м/добу, зріс відносно вівторка (131,43 млн. куб. м). Ціни на нафту знизилися, штовхаючи вниз газові ф'ючерси.	Gaspool NCG TTF PEG Nord ZTP Польща CEGH	185 (0) 184 (0) 180 (0) 182 (0) 181 (0) 201 (+2) 192 (0)
четвер 13 жовтня	Спотові ціни не змінилися. Ф'ючерси здебільшого зросли в ціні (на \$3-\$4), під впливом сезонних факторів, зростання ціни на нафту. На ринку діяли все ті ж збалансовуючі фактори. Основні фактори, які формували ціноутворення: деякий дефіцит ресурсу та прогнози зниження температур. Британський ринок відчував брак ресурсу в розмірі 6 млн. куб. м/добу; надходження газу було 224,6 млн. куб. м, тоді як попит становив 230,8 млн. куб. м. Норвегія збільшила експорт на 10 млн. куб. м, щоб компенсувати зменшення потоку з європейських родовищ на шельфі Північного моря, а також скорочення в цей день нідерландського експорту до 4 млн. куб. м, з 9 млн. куб. м напередодні.	Gaspool NCG TTF PEG Nord ZTP Польща CEGH	185 (0) 184 (0) 181 (0) 183 (0) 182 (0) 198 (-3) 194 (+1)
п'ятниця 14 жовтня	Спотові ціни практично не змінилися. Обсяги торгів були невисокими. Форвардні контракти подорожчали на \$3-4. На газові ціни в Європі впливало підвищення цін на газ в США, де вони досягли найвищої позначки за понад 1,5 року, відбувалося навіть уповільнення заповнення ПСГ, незважаючи на теплу погоду.	Gaspool NCG TTF PEG Nord ZTP Польща CEGH	184 (-1) 182 (-2) 181 (0) 180 (-3) 181 (-1) 200 (+2) 195 (+1)
*Якщо не зазначено інакше			
**Через округлення виникає різниця ±\$1-\$1,5			

2. СПОТОВІ ЦІНИ

Нижче (табл. 2-3) подано денні результати торгів поставками наступної газової доби на основних європейських хабах відповідно до формату, який надають найбільш надійні джерела.

Таблиця 2 – Спотові ціни в регіоні ЦСЄ: середньозважена ціна за денними підсумками торгів на CEGH, у Чехії та на TGE Польщі; ціна при закритті торгів Угорського ВТП (джерела: хаби, біржі)

						дол. США/ткм	
Дата торгів	Дата поставки	CEGH (Австрія)	Чехія	Угорський ВТП	Польща		
10.10.16	11.10.16	195	180	203	195		
11.10.16	12.10.16	191	187	207	199		
12.10.16	13.10.16	192	187	193	201		
13.10.16	14.10.16	194	186	193	198		
14.10.16	15.10.16	193	183	207	200		
15.10.16	16.10.16	195	183	205	195		
16.10.16	17.10.16	195	185	205	201		
Середня ціна 41 тижня		194	184	202	198		
Середня ціна 40 тижня		188	179	197	187		
Зміни на 41 тижні відносно 40 тижня		3,2%	2,8%	2,5%	5,9%		

Середня ціна тижня на поставки наступної доби по всіх досліджуваних хабах у регіоні ЦСЄ підвищилася на 3,6% до \$195 (\$188 на попередньому тижні).

Сумарні тижневі об'єми торгівлі поставками наступної доби склали в Польщі 39 млн. куб. м.

Таблиця 3 – Спотові денні ціни у Західній Європі: середньозважена ціна з поставкою наступної газової доби (EEX, Pegas, хаби, біржі)

дол. США/ткм						
Дата торгів	Дата поставки	NCG (Німеччина)	Gaspool (Німеччина)	TTF (Нідерланди)	Peg Nord (Франція)	ZTP (Бельгія)
10.10.16	11.10.16	185	183	181	185	180
11.10.16	12.10.16	184	184	180	182	181
12.10.16	13.10.16	184	185	180	182	181
13.10.16	14.10.16	184	185	181	183	182
14.10.16	15.10.16	182	184	181	180	181
15.10.16	16.10.16	182	183	181	180	181
16.10.16	17.10.16	185	185	183	181	182
Середня ціна 41 тижня		184	184	181	182	181
Середня ціна 40 тижня		177	177	175	176	176
Зміни на 41 тижні відносно 40 тижня		4,0%	4,0%	3,4%	3,4%	2,8%

Спотові ціни у Західній Європі поводили себе аналогічно ЦСЄ. Середня з поставкою наступної доби, середньозважена по денних об'ємах трансакцій, зросла на 3,5% до \$182 (\$176 - попереднього тижня).

14.10.16 ціна поставок наступної газової доби становила на SEGН \$193 (\$193 тижень тому) , в Польщі - \$200 (\$196), на NCG – \$182 (\$184) на - TTF \$181 (\$ 183). Тобто, в Баумгартені ціна не змінилася, а на NCG в останній робочий день тижня навіть впала.

3. Ф'ЮЧЕРСНІ ЦІНИ

Ф'ючерси поводили себе різновекторно (рис. 6): на початку тижня падали, потім зростали.

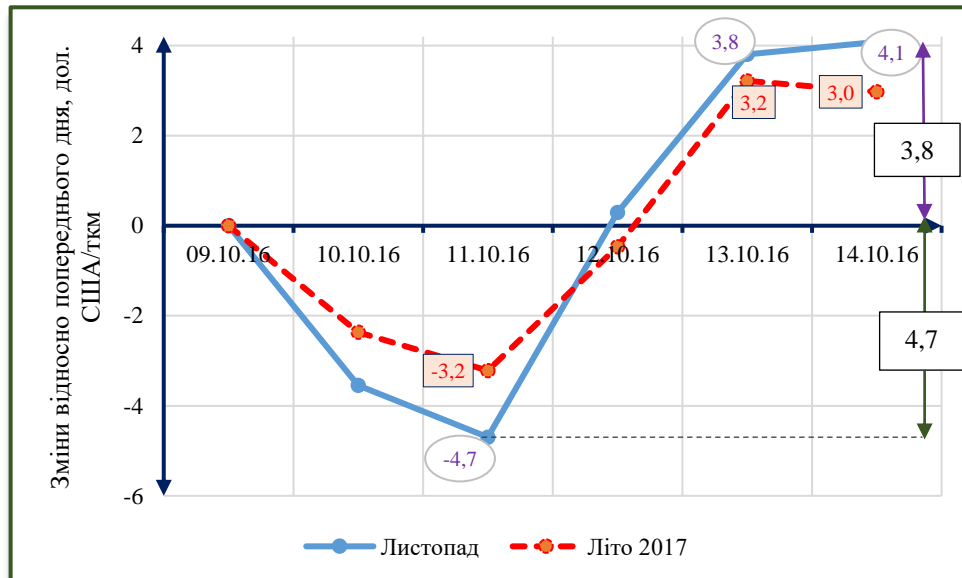

Рисунок 6 – Денні зміни ф'ючерсних цін на NCG відносно попереднього дня (джерела: ICE, Pegas, НГБІ)

З діаграми (рис.6) видно, що діапазон відхилення цін в напрямі їх зниження був вище максимального приросту.

Ф'ючерсні ціни на європейських газових ринках відображено нижче у трьох головних категоріях: з поставкою наступного місяця (табл. 4), у I кварталі 2017 р. (табл. 5) та у літній сезон 2017 р. (табл. 6).

Таблиця 4 – Ціни з поставкою **наступного місяця** за денними підсумками торгів; динаміка цін відносно попереднього тижня (джерела: ICE, Reuters, Endex, TEG, CEEGEX)

Дата торгів	ЦСЄ				Західна Європа			
	SEGН (Австрія)	Чехія	Угорський ВТП	Польща	NCG (Німеччина)	Gaspool (Німеччина)	TTF (Нідерланди)	NBP (Великобританія)
10.10.16	196	193	208	205	189	187	187	200
11.10.16	191	186	204	201	183	181	182	193
12.10.16	190	185	202	200	183	180	180	192
13.10.16	195	189	203	202	187	184	184	197
14.10.16	197	193	207	204	190	188	188	201
Середня ціна 41 тижня	194	189	205	202	186	184	184	197
Середня ціна 40 тижня	199	197	210	205	193	191	190	203
Зміни на 41 тижні відносно 40 тижня	-2,5%	-4,1%	-2,4%	-1,5%	-3,6%	-3,7%	-3,2%	-3,0%

дол. США/ткм

У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня знизилася відносно попереднього тижня на 2,6% до \$198 (\$203 середня ціна попереднього тижня). У Західній Європі середня тижнева ціна контрактів з виконанням наступного місяця знизилася на 3,4% до \$188 (\$194 минулого тижня). Однак на попередньому тижні зростання ціни було +16,5%. Місячний промпт коштував 14.10.16 на CEGH \$197 (\$201), у Польщі \$204 (\$207), на NCG \$193 (\$190), на TTF \$188 (\$190).

Таблиця 5 – Ціни з поставкою у I кварталі 2017 р. за денними підсумками торгів; динаміка цін відносно попереднього тижня (джерела: ICE, Reuters, Endex, TEG, CEEGEX)

дол. США/ткм

Дата торгів	ЦСЄ				Західна Європа			
	CEGH (Австрія)	Чехія	Угорський ВТП	Польща	NCG (Німеччина)	Gaspool (Німеччина)	TTF (Нідерланди)	NBP (Великобританія)
10.10.16	196	197	211	212	195	193	192	211
11.10.16	193	191	207	208	189	187	186	205
12.10.16	194	190	207	210	188	186	185	204
13.10.16	195	193	203	209	192	190	189	208
14.10.16	194	196	209	210	194	193	193	212
Середня ціна 41 тижня	194	193	207	210	192	190	189	208
Середня ціна 40 тижня	200	199	212	217	198	195	195	216
Зміни на 41 тижні відносно 40 тижня	-3,0%	-3,0%	-2,4%	-3,2%	-3,0%	-2,6%	-3,1%	-3,7%

У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня впала на 3% та склала \$201 (\$207 минулого тижня). У Західній Європі середня тижнева ціна знизилася на +3,1% до \$195 (\$201 минулого тижня). Середня ціна по німецьких та нідерландському хабах склала на цьому тижні \$190 (\$196 на попередньому тижні).

Поставки у 1 кварталі 2017 р. коштували 14.10.16 на CEGH \$194 (\$202 тиждень тому), у Польщі \$210 (\$223), на NCG \$194 (\$195 тиждень тому), на TTF - \$193 (\$194 тиждень тому).

Таблиця 6 – Ціни з поставкою у літній сезон 2017 р.; динаміка цін (ICE, Reuters, Endex, TEG, CEEGEX)

дол. США/ткм

Дата торгів	ЦСЄ				Західна Європа			
	CEGH (Австрія)	Чехія	Угорський ВТП*	Польща	NCG (Німеччина)	Gaspool (Німеччина)	TTF (Нідерланди)	NBP (Великобританія)
10.10.16	190	186	202	201	185	181	181	188
11.10.16	187	181	198	199	180	177	177	184
12.10.16	191	180	195	196	179	176	176	182
13.10.16	193	183	196	193	182	179	179	187
14.10.16	194	186	198	199	184	182	182	190
Середня ціна 41 тижня	191	183	198	198	182	179	179	186
Середня ціна 40 тижня	192	189	198	201	187	185	183	190
Зміни на 41 тижні відносно 40 тижня	-0,5%	-3,2%	0,0%	-1,5%	-2,7%	-3,2%	-2,2%	-2,1%

*Стосовно Угорського ВТП дані за 3 квартал 2017 р., літо 2017 р. не торгується.

У регіоні ЦСЄ середня ціна тижня склала \$193 (\$195 минулого тижня). У Західній Європі середня тижнева ціна впала на 2,5% до \$182 (\$186 на попередньому тижні). Однак на попередньому тижні приріст ціни був більше, а саме 3,8%.

Поставки у літній сезон 2017 р. коштували 14.10.16 на CEGH \$194 (\$194 тиждень тому), у Польщі \$199 (\$202), на NCG \$184 (\$187 минулого тижня), на TTF \$182 (\$182).

3.1 NCG/Pegas

У процесі моніторингу цін на фізичні об'єми газу на платформі Pegas, ми зосереджуємо увагу на NCG, який фактично диктує ціноутворення в регіоні ЦСЄ (табл. 7-8). Як і на інших хабах, 30 вересня змінилися категорії форвардних контрактів.

Таблиця 7 – Ф'ючерсні ціни на німецькому хабі NCG протягом тижня (джерело: EEX/Pegas)

дол. США/ткм

Дата	листопад	грудень	Січень 2017	Лютий 2017	1 квартал 2017	2 квартал 2017	3 квартал 2017	4 квартал 2017	Літо 2017	Зима 2017	Літо 2018	Зима 2018	2017 календарний	2018 календарний	2019 календарний
10.10.16	190	193	195	196	196	186	183	200	185	202	189	206	191	198	197
11.10.16	184	187	189	189	190	181	179	196	180	198	185	201	186	192	192
12.10.16	182	186	187	188	189	182	179	194	180	198	185	200	186	192	193
13.10.16	187	190	192	192	192	184	181	197	182	200	187	202	189	194	195
14.10.16	190	194	195	195	196	185	183	200	184	202	188	204	191	196	195
Середня ціна 41 тижня	187	190	192	192	193	184	181	197	182	200	187	203	189	194	194
Середня ціна 40 тижня	192	195	197	197	197	188	186	202	187	205	192	207	193	199	199
Зміни на 41 тижні відносно 40 тижня	-2,6%	-2,6%	-2,5%	-2,5%	-2,0%	-2,1%	-2,7%	-2,5%	-2,7%	-2,4%	-2,6%	-1,9%	-2,1%	-2,5%	-2,5%

Ф'ючерсні ціни на NCG на цьому тижні знизилися в середньому по всіх категоріях контрактів на 2,5%. На попередньому тижні вони зросли на 1,7%. Таким чином, за 2 тижні відбулося зменшення цін, хоч і невелике. Середня на NCG ціна по всіх категоріях ф'ючерсів склала на NCG \$191 (\$196 на попередньому тижні).

Таблиця 8 – Об'єми торгівлі ф'ючерсами на німецькому хабі NCG протягом тижня (джерело: EEX/Pegas)

млн. куб. м

Дата	листопад	грудень	Січень 2017	Лютий 2017	1 квартал 2017	2 квартал 2017	3 квартал 2017	4 квартал 2017	Літо 2017	Зима 2017	Літо 2018	2017 календ.	Літо 2018	2018 календ.	2019 календ	Всього за день
10.10.16	5,8	1,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12,4	0	0	19,2
11.10.16	10,9	0,7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11,6
12.10.16	4,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,8	4,1	9,4
13.10.16	1,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,3	0	0	9,3
14.10.16	5,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,8
Сумарний об'єм 41 тижня	27,9	1,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20,7	0,8	4,1	55,3
Сумарний об'єм 40 тижня	36	5,8	0	0	10,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	51,8

Об'єми торгівлі всіма видами форвардних контрактів знаходилися на дуже низькому рівні, досягли сумарно за тиждень **55 млн. куб. м** (52 млн. куб. м на минулому тижні). Західна Європа відчуває надлишок ресурсу.

Вже другий тиждень поспіль **Польща значно обходить Німеччину по обсягах торгів форвардними контрактами**. Їх сумарний об'єм склав за тиждень на TGE 147 млн. куб. м. У Німеччині дві газових торговельних зони. Навіть якщо б на Gaspool були такі ж об'єми форвардних контрактів, як на NCG, сумарно вони б нараховували 110 млн. куб. м. А на Gaspool, як правило, об'єми значно нижче, ніж на NCG. .

ДОДАТОК 1. СТАН ГАЗОВИХ РИНКІВ ЦСЄ ЗА ПІДСУМКАМИ ГАЗОВОГО РОКУ 2015/2016

ТОВ «Нафтогазбудінформатика»

17.10.2016 р.